

P.M. Townroe: *Industrial Movement. Experience in the US and the UK.* Saxon House, Farnborough 1979, 250 s., 15x22 cm, \$ 30.50.

Denne undersøgelse af industrilokalisering drejer sig ikke om flytningsprocessen i sig selv, men alene om åbningen af nye industriforetagender, såvel produktionsenheder som kontorer. Indirekte afslører den dog noget om de præferencer, der har været udslagsgivende i beslutningsprocessen med hensyn til valg af lokalitet. Det er således åbenbart, at den decentrering, der tidligere førte til udflytning fra storbycentre til deres forstæder, nu har et fjernere liggende mål, ofte i en tyndt befolket egn og i hvert fald i mindre centre, i US begrundet med transportudgifternes stigende andel i produktionsprisen. Ser man på, hvilke flytningsfaktorer der har vejet tungest, konstaterer man, at overvægten har ligget på push-faktorer, for så vidt som man hertil kan regne resultaterne af regeringens lokaliseringspolitik og den hermed forbundne støttepolitik, mens spørgsmålet om betydningen af lokale attraktioner på det nye sted ikke har givet mange svar. De to vigtigste begrundelser for placering af foretagendet i en ny lokalitet har været muligheden for et øget udbytte og et utilfredsstillende udbud af arbejdskraft på den tidligere lokalitet. Begge dele skulle den ny lokalitet efter beregningerne rette op på, men desværre går undersøgelsen ikke så vidt, at den kan fortælle, om det også er blevet tilfældet. Undersøgelsens generelle værdi ligger mere i den anvendte metodik og de bagved liggende teorier end i de lidt sparsomme resultater.

Viggo Hansen

Social problems & the city.

Ed. by David T. Herbert & David M. Smith. Oxford 1979. XI, 271 s.

ill., 24 cm, £ 4.50. Oxford University Press.

Bogen henvender sig til studenter, planlæggere og videnskabsmænd med interesse for den rumlige analyse af nutidens sociale problemer.

Det er en essaysamling med fælles præg og streng og logisk disposition. 1. del gennemgår forskellige opfattelser af, hvorledes sociale problemer er opstået, og hvorledes de kan identificeres. Denne del af bogen giver en omfattende diskussion af socialgeografiens teoretiske dele og kan anbefales som en videregående lærebog på universitetsniveau.

2. del indeholder en række case-studier i det sædvanlige geografiske klædebon: Kort over enkelt-elementer, diskuteret og begrundet. Denne del er interessant som dokumentation af socialgeografiens omfang og giver en vis empirisk dokumentation.

3. del diskuterer geografisk planlægning som et middel til at formindske sociale problemer. Denne del af bogen er kortfattet og fjører næppe noget særligt til debatten om, hvorledes social planlægning bør angribes.

Som helhed fremtræder bogen som en anbefalelsesværdig socialgeografi, især på grund af den fremragende 1. del.

Chr. Wichmann Matthiessen

Havnen og byen.

Akademiraadet, Dansk Byplanlaboratorium, København 1979. 140 s., ill., 21 cm, Kr. 89,-.

Afgørelsen af Københavns havns fremtid er i sidste instans politisk. For at påvirke denne afgørelse har Akademiraadet afholdt en offentlig forelæsningsrække, hvis indhold nu er udgivet med hjælp fra Dansk Byplanlaboratorium.

Det samlede billede af indlæggene er selvsagt kalejdoskopisk.

Alligevel giver bogen det indtryk, at havnen kan behandles som et enkeltstående fænomen, som det drejer sig om at integrere i hovedstadens planlægning. Desuden fremtræder de mange indlægs samlede vision for havnens fremtid som nedslående og i bedste fald som udtryk for den hensigt at gøre havnen til et rekreativt område.

Transportteknologiens udvikling berøres kun lidt i bogen, som der ved mangler væsentlige facetter.

Alligevel kan bogen bidrage til en problemformulering omkring den trafikstruktur, der må tilstræbes i Danmark, ligesom den kan sætte gang i debatten om hovedstadens kommende hovedstruktur. Dens elementære og underholdende præg giver desuden anvendelsesmuligheder, som ellers sjældent findes for akademiske forelæsningsrækker.

Chr. Wichmann Matthiessen

Geography and the urban environment: Progress in research and applications.

Ed.: D.T. Herbert and R.J. Johnston. Vol 2: John Wiley & Sons Limited, Chichester 1979, 308 s. ill., 24 cm, £ 14.00

Bogen har det erklærede formål at gennemgå, sammenfatte og rapportere om den voksende forskning inden for humangeografi. Dette klares ved et forord på en side og dernæst syv forskellige indlæg, hvis sammenhæng er anmelderen uforståelige. De syv indlæg omhandler videnskabsteori, space-time modeller, mental mapping, San Francisco's ejendomsmarked, arbejdsløshed i gamle bydele, boligproblemer i Birmingham og urbaniseringsprocessen i Sydafrika. Indlæggene har vekslende kvalitet. Især indlægget om arbejdsløshed i gamle bydele fortjener opmærksomhed, idet der her gives en omfattende vurdering af de britiske erfaringer med dette problem

og dets baggrund. Bogen kunne imidlertid lige så godt være et tidsskrift uden særligt formål, og de syv artikler kunne så læses af de, der havde speciel interesse i hver enkelt. Sit erklærede formål opfylder den ikke, og dens titel giver læseren et falskt indtryk af dens indhold.

Chr. Wichmann Matthiessen

T.J. Blachut, A. Chrzanowski, J. H. Saastamoinen: *Urban Surveying and Mapping*. New York 1979. Springer-Verlag, Berlin. 372 s., ill., 24 cm, DM 60,-.

Som titlen angiver er det en omfattende håndbog i den svære kunst at kortlægge. Bogen er let at anvende og giver præcis anvisning på, hvorledes næsten enhver kortlægningsopgave gribes an. Der er altså tale om den praktiske anvendelighed af kortlægningsmetodik, og derfor er teorien om geodæsi og kartografi indskrænket til et minimum. I stedet gives opskrifter på "hvordan man gør", hvilket maskineri der er til rådighed, og hvorledes input og output organiseres. Håndbogen er skrevet for et amerikansk marked, men lader sig anvende overalt, hvor kortlægning af byer - med det ene eller det andet formål - skal foretages. Den kan således være nyttig for såvel planlæggere som specialeskrivende studenter.

Chr. Wichmann Matthiessen

John Ormsbee Simonds: *Earthscape. A manual of environmental planning*. McGraw-Hill Book Company, New York 1978. XII, 340 s., ill. 31 cm. DM 71,50.

J. O. Simonds prøver med dette værk at give et generelt indtryk af de økologiske aspekter ved menneskets indgriben i det naturlige miljø samt nogle principper for planlægning og urbanisering, hvor det økologiske princip tildels inddrages. Bogen er inddelt i 10

kapitler, der omhandler følgende emner: jord, luft, vand og landskab samt støjforurening, hvorefter trafiksystemer, regional planlægning og urbanisering berøres. Bogen bevæger sig på et generelt og teoretisk plan; dog er der i næsten hvert kapitel indlagt et 'case study' for at belyse emnet i praksis. Bogen, der er vel illustreret og har mange billeder, er let læselig, selvom opsætningen er speciel, og den kan være velegnet som supplement ved undervisning inden for fysisk planlægning og beslægtede discipliner.

Henrik B. Madsen

John R. Gold: *An introduction to behavioural geography*. Oxford University Press 1980, 290 s., ill., 25 cm, £ 5.95.

Bogen er en omfattende lærebog beregnet for universitetsstudier og videnskabsmænd. Den tilstræber endvidere at give en oversigt over litteraturen på feltet. Som lærebog er den god og tilgængelig. Gennemgangen af engelsksproget litteratur er meget omfattende, men værker skrevet på andre sprog er ikke medtaget. Dette sidste er en svaghed, selv om hovedparten af feltets forskere betjener sig af engelsk. Bogen gennemgår behaviour-geografiens paradigme og søger at placere disciplinen mellem de mange andre, som omgiver den. Hovedvægten lægges på opfattelsen af rummet. Disciplinen forsøges afmystificeret, idet dens mere nyttige dele fremhæves, så selv skeptikere kan forstå, at disciplinen har anvendelsesmuligheder i mange geografiske studier, hvor et miljø skal analyseres.

Christian Wichmann Matthiessen
M.W. Beresford & J.K.S. St. Joseph: *Medieval England. An aerial survey*. 2. ed., Cambridge University Press 1979. XVII, 286 s., ill., 20x29 cm, £ 10.00

Dette helt enestående arbejde over landskabshistorie gennem flyfotos udkom første gang i 1958 og fik da en sådan succes, at bogen i adskillige år ikke har været til at opdrive. Det er derfor en stor lykke, at den omsider foreligger på ny, endda i en forbedret udgave takket være fremskridt inden for den fotografiske teknik. St. Joseph har endnu en gang overgået sig selv som fotograf, og navnet Beresford er en garanti for et højt fagligt niveau. De spor af fortiden, der blotlægges gennem flyfotos og kombineres med arkæologiske, historiske og geografiske data, afdækker såvel rurale spor som byhistoriske levn. Intet land kan som England fremvise så mange og tydelige rester i landskabet af forhistoriske eller middelalderlige marksystemer og ødelandsbyer, delvis begrundet i engelsk godspolitik "evne" til at konservere nedlagte landsbyer og de gode vilkår for naturfredningsbestræbelserne.

Også den tidlige minedrift og industri lader sig spore fra luften, ligesom gamle byplaner træder frem, hvor St. Joseph er kommet med sit kamera.

De 115 fotograferede og beskrevne lokaliteter er samlet kapitelvis i: marksystemer, rurale kulturminde-mærker, landsbyudvikling, den senmiddelalderlige ødelægning, landsbyplaner, byplaner og industrilevn. Med mange eksempler demonstreres betydningen af flyhøjde, indfaldsvinkel, belyningsforhold, tiden på døgnet, årstid etc., et emne som St. Joseph har gjort til en kunst, og en kunst som han gerne videregiver. Interesserede bør nok anskaffe sig dette værk snarest, dels af hensyn til den lave pris og dels fordi organisationen bagved udgivelsen, Cambridge Air Survey, måske ophører med denne aktivitet.

Viggo Hansen